

Motion

1983/84: 2921

Einar Larsson m. fl.

Vissa frågor rörande jordbruksprisregleringen, m. m. (prop. 1983/84: 191)

I propositionen föreslår regeringen bl. a. att en avgift tas ut av tillverkare för stärkelse eller stärkelseprodukter som erhålls ur annan vara än potatis.

Spannmål har de två tre senaste åren blivit aktuell som råvara för framställning av en rad nya produkter inom energi-, industri-, foder- och livsmedelsområdena. Spannmålsstärkelse, framför allt ur vete, är en ny sådan produkt. Stärkelse,ativ eller modifierad, har tre huvud användningsområden, nämligen teknisk stärkelse, livsmedelsstärkelse och som råvara för olika sötningsmedel.

Importen av stärkelseprodukter har kraftigt ökat. 1983 importerades 91 826 ton stärkelseprodukter.

Import av stärkelseprodukter

I 000 ton

	Nativ, ren stärkelse	Modifierat derivat	Totalt
1978	39,9	10,0	49,9
1979	44,2	14,8	59,0
1980	42,5	20,2	62,7
1981	39,8	22,0	61,8
1982	33,9	31,9	65,8
1983	55,3	36,5	91,8

Källa: SCB

Enligt samfällda bedömningar kommer en fortsatt marknadstillväxt att äga rum, och eftersom fabrikspotatisodlingen av ekonomiska skäl inte kommer att öka innebär det att hela marknadstillväxten måste täckas in genom en ytterligare ökad import. Detta tycker vi är helt oacceptabelt mot bakgrund av att vi har ett inhemskt spannmålsöverskott.

I själva verket innebär regeringens förslag att avgiften kommer att gynna importen.

Jordbruksprisregleringen bör vara så utformad att den inte försvårar utvecklingen av nya produkter och inte försvårar införandet på marknaden. Det måste få råda *konkurrensneutralitet* mellan olika inhemska jordbruksråvaror.

Mot denna bakgrund bör riksdagen avslå den föreslagna avgiften. Tillverkningsavgift bör inte få tas ut på stärkelse framställd av inhemsk spannmål, potatis eller annan inhemsk råvara.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om borttagande av stärkelseavgiften på potatis.

Regeringen föreslår i propositionen också en rad förändringar av frökontrollverksamheten. Det gäller bl. a. statsplomberingssystemet. Det nuvarande statsplomberingssystemet innebär att endast en godkänd vara har försetts med plomberingsbevis – en märksedel, där utsädets viktigaste egenskaper deklarerats enligt analyser gjorda antingen vid statens utsädeskontroll eller en lokal frökontrollanstalt. Detta plomberingssystem ger köparen en hög grad av säkerhet för varans kvalitet och ger honom möjlighet att t. ex. rätta såmängden efter partiets verkliga grobarhet. Nackdelen med systemet är att man måste invänta resultatet av slutanalysen – ett par veckor – innan slutlig plombering sker och partiet kan levereras ut.

Det föreslagna systemet – s. k. modifierat danskt system – innebär att utsädet kan levereras ut omedelbart efter rensningen, endast försett med en identifieringsmärkning och uppgifter om vilka minimivärden som gäller för den aktuella plomberingsklassen.

Systemet har dock betydande nackdelar.

Det svenska system som hittills tillämpats har fungerat bra och har efterhand anpassats till förändrade villkor. Köparen har stort förtroende för varan. Den vinst man kan göra på den snabbare hanteringen i det föreslagna systemet går troligen förlorad i den sämre säkerheten i det föreslagna systemet och i avsaknaden av aktuella analysvärden. Det kan f. ö. nämnas att modellandet Danmark är på väg att överge sitt system. Vi finner därför inte skäl att nu förändra statsplomberingssystemet.

Regeringens förslag att nu göra statsplomberingen av utsäde till en helstatlig verksamhet anser vi också vara mindre välbetänkt. Regeringens förslag är den lösning som medger minst möjligheter till rationaliseringar i själva utsädehanteringen, vilket är den tyngsta posten i utsädeskalkylen frånsett råvarukostnaden.

Regeringen anför som motiv för den helstatliga organisationen att statsplombering av utsäde skulle vara en myndighetsuppgift av i princip samma slag som den officiella provning som enligt lagen om riksprövplatser sker vid sådana provplatser. Detta är svårförståeligt eftersom sådan provning som regel avser stickprovskontroll av olika produkter. I andra sammanhang har man under senare år i stället sökt lägga över ansvaret för olika typer av provning på berörda delar av näringslivet, visserligen med insyn från statliga myndigheter. Inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde har detta t. ex. nyligen skett beträffande fårkontrollen. Det bör observeras att statsplomberingen görs på alla utsädespartier som handelsförs och därvid utgör ett skydd för konsumenten av utsäde. Den lösning som nu föreslås innebär ett steg i rakt motsatt riktning. En väl fungerande verksamhet vid de lokala frökontrollanstalterna bringas att upphöra. Dessa har visat god effektivitet under senare år och är även ledande när det gäller att utveckla nya metoder för utsädeskontrollen.

Med den nya tekniska utformningen av statsplomberingen som regeringens föreslagit kommer behovet av kapacitet för slutanalyser att vara lägre. Men samtidigt ökar behovet av analyser totalt sett genom att ökad vikt måste läggas vid produktionsanalyser hos utsädesföretagen. Många utsädesföretag är så små att de rimligen inte själva kan bygga upp sådana analysenheter utan de blir beroende av att köpa dessa tjänster utifrån. Samtidigt är det också en stor fördel att ha analyskapaciteten för såväl produktionsanalyser som slutanalyser på inte alltför stort geografiskt avstånd från utsädesföretaget. Enligt vår mening finns inte skäl för att de tre lokala frökontrollanstalterna inte skall få utföra statsplombering. De bör således också i fortsättningen få utföra denna uppgift. Därigenom bortfaller behovet av att träffa ett avtal mellan staten och Skaraborgs läns hushållningssällskap om övertagande av den lokala anstalten i Skara. Däremot bör som föredragande departementschefen föreslår verksamheten vid enheten i Solna avvecklas och SUK:s ledning och kansli omlokaliseras till Lund.

Regeringen har även föreslagit att den allmännyttiga verksamheten vid SUK till drygt hälften skall finansieras med höjda avgifter i uppdragsverksamheten. Den allmännyttiga verksamheten omfattar ledningsfunktioner, rådgivning och upplysning, tillsyn av efterlevnad av lagar och förordningar, uppörd av växtförädlingsavgifter och internationellt samarbete. Man medverkar även i biståndsverksamhet. Det kan knappast anses motiverat att den här typen av uppgifter i fortsättningen skall belasta det statsplomberade utsädet med kostnader. Andelen handelsfört, statsplomberat utsäde har successivt minskat under senare år och uppgår nu till ca 60 % av utsädesbehovet. Det är ett allmänt samhällligt intresse, liksom ett intresse för jordbruket, att denna andel kan hållas på åtminstone oförändrad nivå. Vi föreslår därför att till anslaget F 7. Bidrag till statens utsädeskontroll anvisas ett reservationsanslag på 4.5 milj. kr. för budgetåret 1984/85.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att avvisa vad regeringen anført beträffande avgift på stärkelse eller stärkelseprodukt från annan vara än potatis,
2. att riksdagen beslutar att begära att regeringen återkommer med förslag om att avskaffa avgiften på stärkelse eller stärkelseprodukter från potatis,
3. att riksdagen beslutar att avslå vad regeringen anført beträffande nytt statsplomberingssystem för utsädeskontrollen,
4. att riksdagen beslutar att avslå vad i propositionen anförts beträffande organisation av utsädeskontrollen och i enlighet med vad i motionen anförts,

5. att riksdagen beslutar anvisa ett reservationsanslag på 4,5 milj. kr. för budgetåret 1984/85 till anslaget F 7. Bidrag till statens utsädeskontroll.

Stockholm den 2 maj 1984

EINAR LARSSON (c)

KERSTIN ANDERSSON (c)

LENNART BRUNANDER (c)

AGNE HANSSON (c)

BERTIL JONASSON (c)